

Arbejdsmarkedsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Arbejdsmarkedsudvalget
AMU alm. del - Bilag 158
Offentligt

26. marts 2009
Lw/kk/aaj

Sygedagpengelovens varighedsbegrænsning

Til medlemmerne af Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg

Gigtforeningen vil med denne henvendelse endnu en gang kraftigt opfordre til, at der tages politisk initiativ til at forbedre forholdene for den forholdsvis lille gruppe mennesker, som falder for sygedagpengelovens varighedsbegrænsning, mens de står i en situation, hvor de enten ikke er diagnostisk eller behandlingsmæssigt afklarede.

Gigtforeningen har netop lavet en ny analyse baseret på data fra DREAM, som indeholder data fra bl.a. Beskæftigelsesministeriet og administreres af Arbejdsmarkedsstyrelsen. Analysen er vedlagt denne henvendelse.

Analysen viser, at antallet af mennesker, som falder for varighedsbegrænsningen, er steget gennem de seneste år. Således var der i 2003 knap 5000 personer, der faldt for varighedsbegrænsningen, mens tallet i 2007 var steget til godt 6000 personer. Mange af disse personer overgår til anden offentlig forsørgelse, f.eks. revalidering eller førtidspension.

En del af de personer, som falder for varighedsbegrænsningen er imidlertid ikke diagnostisk eller behandlingsmæssigt afklarede. Disse personer overgår som udgangspunkt til kontanthjælp. Men mange er ikke berettiget til kontanthjælp, f.eks. på grund af ægtefællens indtægt. Ifølge Gigtforeningens opgørelse er der mindst 300 personer, som overgår til kontanthjælp og mindst 700 personer, der helt mister enhver form for indkomst efter, at de er faldet for varighedsbegrænsningen. En del af disse vil være diagnostisk og behandlingsmæssigt uafklarede.

Hvad enten de pågældende personer overgår til kontanthjælp eller helt mister indkomst, er der selvsagt tale om et betydeligt velfærdstab.

Problemet med varighedsbegrænsningen kan løses for nogle, hvis de nuværende regler omkring sygedagpenge bliver ændret, således at der bliver mulighed for at forlænge sygedagpengene, hvis der er udsigt til et fleksjob. Ifølge sygedagpengelovens § 27, stk. 1, nr. 3 kan sygedagpengeperioden forlænges i op til 2 x 52 uger, men *kun* hvis der er udsigt til ordinær beskæftigelse! Det er en regel fra før "det rummelige arbejdsmarkeds tid", og det er på tide, at sygedagpengeloven også moderniseres på dette område.

Gigtforeningen
Gentoftegade 118
2820 Gentofte
tlf. 39 77 80 00
fax 39 65 11 96
info@gigtforeningen.dk
www.gigtforeningen.dk

Gigtforeningen er en privat og uafhængig organisation, som støtter gigtforskning og arbejder for bedre behandling og større livskvalitet for de 700.000 mennesker i Danmark, der lever med en led-, ryg- eller muskelsygdom.

Under protektion af
Hendes Majestæt
Dronning Margrethe

Hvis den forholdsvis lille gruppe, der falder for varighedsbegrænsningen, og som enten overgår til kontanthjælp eller helt mister indkomst, fortsat får sygedagpenge, vil det maksimalt koste 15 mill. kr. på årsbasis. Med andre ord er det muligt med et begrænset beløb at forbedre forholdene for en række mennesker, som på grund af sygdom er kommet i denne fatale situation.

Gigtforeningen ønsker at uddybe ovenstående ved et foretræde for Arbejdsmarkedsudvalget og håber, dette ønske vil blive imødekommet.

Med venlig hilsen

Lene Witte
Direktør
Tlf. 39 77 80 36
lwitte@gigtforeningen.dk
www.gigtforeningen.dk

C.c. Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen, Beskæftigelsesministeriet

Notat om bortfald af sygedagpenge

Gigtforeningen, marts 2009

AAJ/KK/JP

Resume og konklusion

Hvert år mister ca 6.000 personer retten til sygedagpenge som følge af varighedsbegrænsningen. En stor del af disse overgår til anden offentlig forsørgelse, f.eks. revalidering eller førtidspension. En del af de personer, der falder for varighedsbegrænsningen efter de 52 uger, er ikke færdigudredte, og det kan derfor ikke afgøres, om de kan gå tilbage i beskæftigelse, skal i revaliering, fleksjob eller førtidspension. Disse vil som udgangspunkt overgå til kontanthjælp. Men ca 700 personer har ikke ret til kontanthjælp, f.eks. fordi de har en formue eller på grund af ægtefællens indtægt. Disse personer mister helt indtægten. Uanset om personerne overgår til kontanthjælp eller til egenforsørgelse, vil der dog være tale om et betydeligt velfærdstab for de pågældende.

Problemstilling og formål

Efter sygedagpengelovens § 24 ophører udbetaling af dagpenge efter 52 ugers. Udbetalingen stopper med udgangen af den kalendermåned hvor den 52. uge falder. En person kan således maksimalt få udbetalt sygedagpenge i samlet periode på 52 – 57 uger, afhængigt af om den 52. uge falder først eller sidst i en kalendermåned.

Kommunen kan beslutte at forlænge sygedagpengeperioden, når visse omstændigheder er opfyldt f.eks. hvis det anses for overvejende sandsynligt, at der kan iværksættes revalidering, der kan føre til at den sygemeldte kan vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked. Derimod er det ikke med de gældende regler muligt at forlænge sygedagpengeperioden, hvis fleksjob er sandsynligt.

Mange af de personer, der falder for varighedsbegrænsningen, er imidlertid endnu ikke færdigudredte, og der kan derfor ikke komme en afklaring på, om de kan komme til at passe et normalt job, skal i fleksjob eller revalideres. Derfor kan sygedagpengeperioden ikke forlænges. Disse uafklarede personer kan efter ophør af sygedagpenge få kontanthjælp, men hvis f.eks. den syges ægtefælle oppebærer en indtægt, er den pågældende ikke berettiget til kontanthjælp og mister helt enhver form for indtægt. Hvad enten personen overgår til kontanthjælp, eller helt mister sin offentlige forsørgelse, er der tale om personer, som på grund af deres sygdom oplever et betydeligt velfærdstab.

Gigtforeningens rådgivning bliver ofte kontaktet af patienter, som falder for varighedsbegrænsningen, fordi de fortsat er diagnostisk og behandlingsmæssigt uafklarede. Det drejer sig f.eks. om personer, som ender op med en leddegigt diagnose. Sygdommens karakter betyder ofte, at det er meget vanskeligt at stille

diagnosen. Når diagnosen så endelig er stillet kan det derefter være meget vanskeligt at finde frem til den rigtige medicinske behandlingsform, som der ofte kan gå et halvt til et helt år med. Positivt i denne sammenhæng er, at der inden for de seneste år er fremkommet mange nye medicinske behandlingsformer. Når den rigtige behandling er fundet, vil patienterne i dag kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet f.eks. i form af et fleksjob.

Hertil kommer at udredningsperioden ofte forlænges på grund af lange ventetider i sygehusvæsenet¹. Ifølge § 27, stk. 1, nr. 3 kan sygedagepengeperioden forlænges, "hvis den sygemeldte er under, eller venter på lægebehandling, og den pågældende efter en lægelig vurdering skønnes at ville kunne genoptage erhvervs­mæssig beskæftigelse inden for 2 gange 52 uger regnet fra varighedsbegrænsningens indtræden". Her kommer mange gigtpatienter imidlertid til kort, idet det skal vurderes, at de kan vende tilbage til ordi­nær beskæftigelse, hvilket der ofte ikke er udsigt til. Derimod vil beskæftigelse på særlige vilkår være sand­synligt, men det er ikke indeholdt i de gældende regler.

Dette notat indeholder en analyse af hvor mange personer, der falder for varighedsbegrænsningen samt hvilken forsørgelse, de pågældende personer overgår til efter bortfaldet. Analysen omfatter perioden 2003 – 2007.

Metode

Analysen er baseret på data fra DREAM databasen. DREAM er en forløbsdatabase, der administreres af Arbejdsmarkedsstyrelsen og indeholder data fra bl.a. Beskæftigelses-, Velfæds-, og Undervisningsministeri­et. Databasen omfatter samtlige personer, der modtager visse offentlige overførselsindkomster, og er vel­egnet til forløbsanalyser over tid, hvor der fokuseres på skift mellem forskellige forsørgelsestyper. Data fra DREAM er suppleret med data om arbejdsindtægt fra Danmarks Statistik.

Databasen indeholder ikke oplysninger om hvilken sygdom, der ligger til grund for sygefraværet, derfor er det ikke muligt at udskille patienter med muskel- og skeletsygdomme i DREAM. Men da patienter med sygdomme i bevægeapparatet udgør en stor del af de langvarigt sygemeldte (25 %)², vil mange af de per­soner, som denne analyse omhandler, være patienter med gigtsygdomme.

Det fremgår ikke umiddelbart af DREAM, om en sygedagpengesag ophører på grund af varigheds­begrænsningen. I analysen er det derfor *antaget, at alle sager, der ophører efter 52-57 ugers varighed, vedrører personer, der er faldet for varighedsbegrænsningen.*

Analysen er udformet således, at alle sygedagpenge, der påbegyndes i et givet kalenderår (en kohorte), følges over tid. F.eks.: alle sygedagpengesager, der starter i 2003, følges. En del af sagerne vil vare så længe, at de falder for varighedsbegrænsningen. Dette vil ske i løbet af 2004. De personer, som falder for varig­hedsbegrænsningen, følges videre mht. hvilken forsørgelse de får efter ophør af sygedagpenge, herunder om de er offentligt forsørgede eller selvforsørgende. Videre følges personerne med hensyn til arbejdsind­tægt i 2005.

¹ Se f.eks. Analyse af faktiske ventetider til sygehusbehandling af gigtpatienter. Gigtforeningen. Okt. 2008

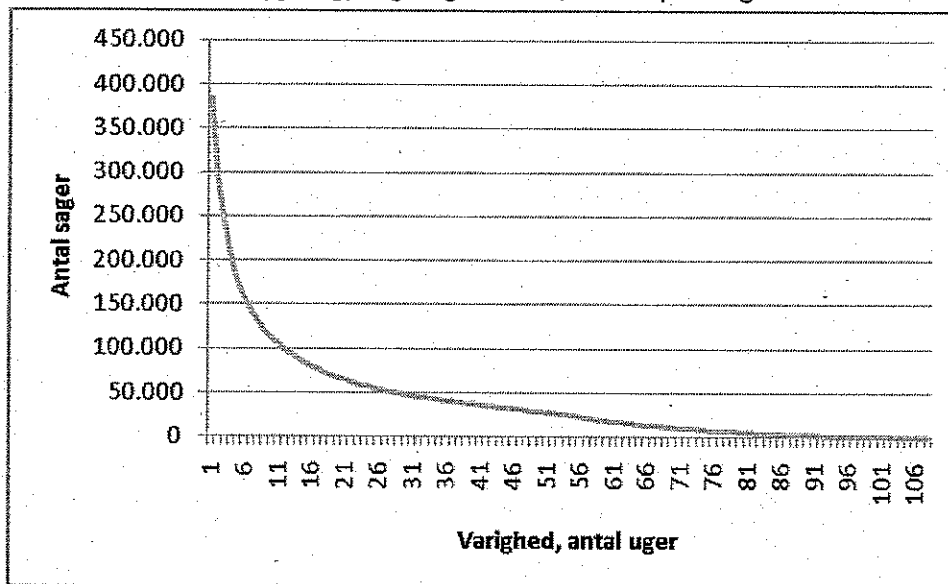
² Socialforskningsinstituttet: Effekter af ændringer i sygedagpengeloven. 2008

Resultater

Sygedagpengesagers varighed

Figur 1 viser varigheden af de sygedagpengesager, der startede i 2007. Det ses, at hovedparten af sagerne havde en varighed på under 11 uger, men at ca. 50.000 sager havde en varighed på mere end 26 uger. Denne analyse omfatter de sager, som har en varighed på mellem 52 og 57 uger.

Figur 1. Påbegyndte sygedagpengesager i 2007, fordelt på varighed.

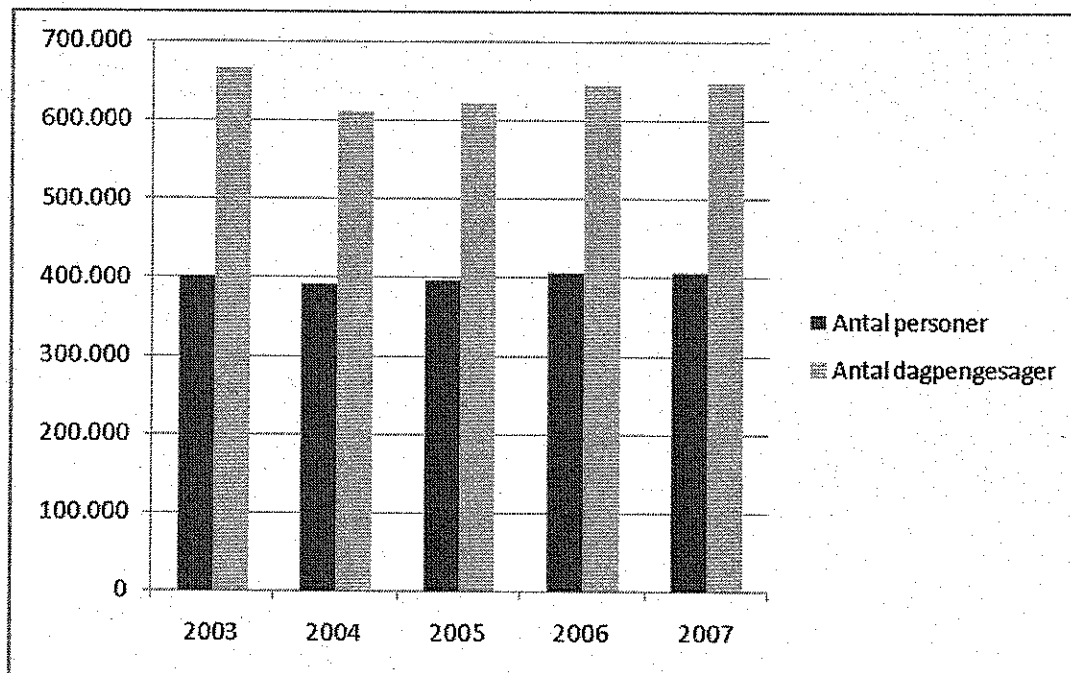

Kilde: DREAM

Udviklingen i antal sygedagpengesager og antal sager, der falder for varighedsbegrænsningen.

Figur 2 viser antallet af sygedagpengesager og antallet personer, der har været berørt af en sygedagpengesag, i hvert af årene 2003-2007. Det ses, at antallet af personer og antallet af sager i store træk har været konstant, i de 5 år analysen dækker.

Figur 2. Antallet af påbegyndte dagpengesager og antal personer, der har været berørt af en dagpengesag. 2003-2007

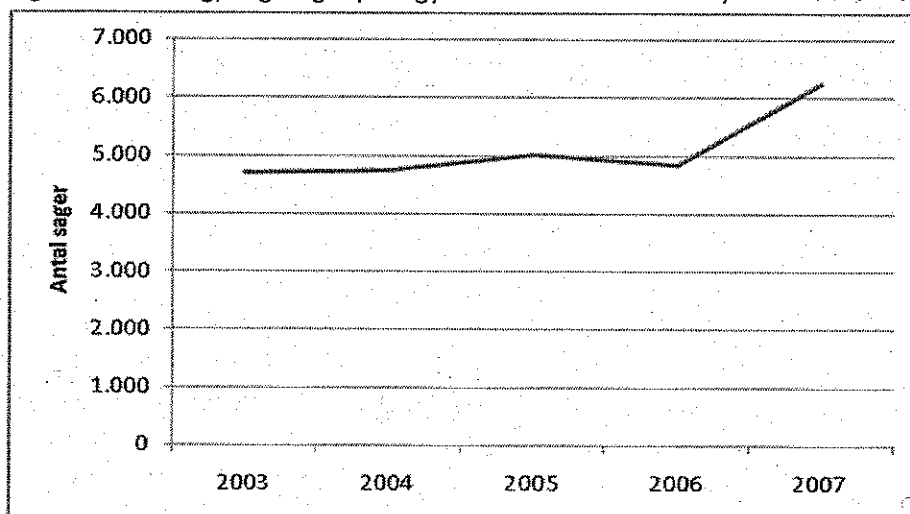
Kilde: DREAM

Note: Antal personer er mindre end antal sager, da samme person kan have haft flere dagpengesager i det pågældende år.

I figur 3 ses antallet af dagpengesager, der falder for varighedsbegrænsningen, og det fremgår, at der i perioden har været en stigning. I 2003 var der knap 5.000 personer, der faldt for varighedsbegrænsningen, mens tallet i 2007 var steget til godt 6.000 personer. Af de sager, der startede i 2007, var der 1 % der faldt for varighedsbegrænsningen.

Det er bemærkelsesværdigt, at antallet af sygedagpengesager og antallet af personer, der er berørt af sygedagpengesager, ikke er steget i perioden, når det tages i betragtning, at arbejdsløsheden har været kraftigt faldende, og man kunne derfor forvente, at svagere grupper nu er kommet ud på arbejdsmarkedet. Imidlertid kunne det stigende antal sygedagpengesager, der falder for varighedsbegrænsningen, være et tegn på, at svagere grupper er på kommet på arbejdsmarkedet.

Figur 3. Antal dagpengesager påbegyndt i årene 2003 – 2007, der faldt for varighedsbegrænsningen.

Kilde: DREAM

Tabel 4. viser hvordan de personer, der falder for varighedsbegrænsningen, er fordelt på køn og alder. Det fremgår, at kvinder udgør 60 %. Ligeledes ses det, at over halvdelen af personerne er mellem 30 og 49 år. Den største enkeltgruppe er kvinder i alderen 30-40 år.

Tabel 4. Sygedagpengesager påbegyndt i 2007, der faldt for varighedsbegrænsningen, fordelt på køn og alder. Antal og % af samtlige sager.

Alder	kvinder	%	mænd	%	Alle	%
>25 år	153	2 %	136	2 %	289	5 %
25-29 år	257	4 %	172	3 %	429	7 %
30-49 år	2.019	32 %	1.166	19 %	3.185	51 %
49 < år	1.297	21 %	1.038	17 %	2.335	37 %
i alt	3.726	60 %	2.512	40 %	6.238	100 %

Kilde: DREAM

Forsørgelsesstatus efter ophør af sygedagpenge

Ved hjælp af data i DREAM er det muligt at følge, hvordan de personer, der falder for varighedsbegrænsningen, er forsørget. Det er således muligt at se, om de modtager offentlig forsørgelse - og i givet fald hvilken- eller om de er selvforsørgende.

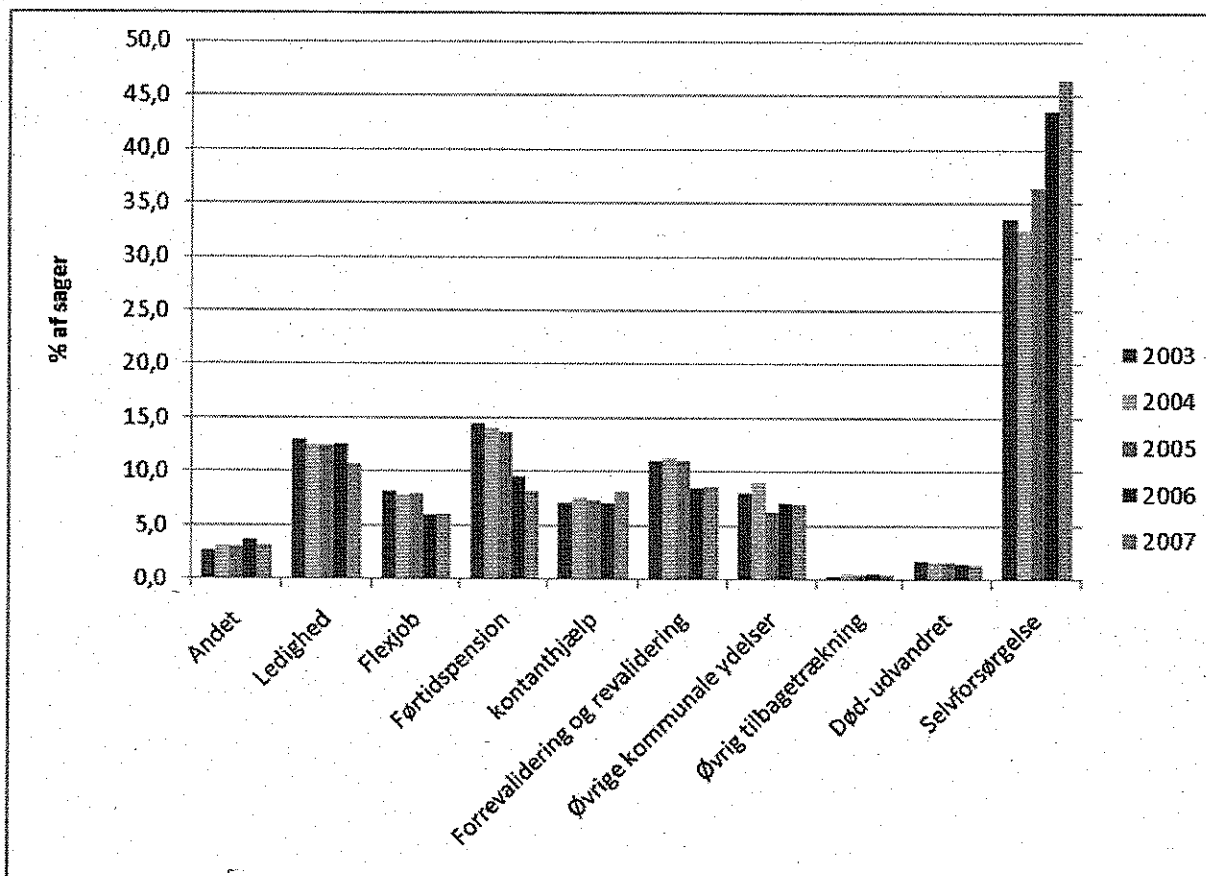
Figur 5 viser forsørgelsesstatus en uge efter bortfald af sygedagpenge for sager påbegyndt i årene 2003-2007. Det ses, at personerne efter bortfald af sygedagpenge i vid udstrækning overgår til forskellige andre former for offentlig forsørgelse. Mange overgår således til arbejdsløshedsdagpenge, førtidspension og revalidering. Der er dog i perioden sket et fald i antallet, der overgår til førtidspension, revalidering, fleksjob og ledighed, mens der er en mindre stigning i antallet, der overgår til kontanthjælp.

En stor og voksende gruppe får dog ikke nogen offentlig forsørgelse, men er selvforsørgende. Denne gruppe indeholder personer, som kommer i arbejde igen. Men gruppen af selvforsørgende indeholder også

personer, som ikke er kommet i beskæftigelse, men som ikke opfylder kravene til offentlig forsørgelse. Næste afsnit vil indeholde en nærmere analyse af gruppen, der ikke får nogen offentlig forsørgelse.

For sager, der blev påbegyndt i 2007, og som således faldt for 52-ugers reglen i 2008, findes der kun data om forsørgelsesstatus én uge efter sygedagpengenes ophør. For dagpengesager, der blev påbegyndt tilbage i 2003, 2004, 2005 og 2006 er det derimod muligt at følge forsørgelsesstatus over en længere periode. Bilag 1 viser forsørgelsesstatus på forskellige tidspunkter for sager, der blev påbegyndt i årene 2003-2007. Tabellerne viser bl.a. at en del af de personer, der mistede sygedagpenge som følge af varighedsbegrænsningen, efter nogle måneder igen falder tilbage på sygedagpenge.

Figur 5. Forsørgelsesstatus en uge efter ophør af sygedagpenge for dagpengesager på begyndt i årene 2003-2007.

Kilde: DREAM

Hvad sker der med de personer, som bliver selvforsørgende?

De personer, der overgår til egenforsørgelse, kan som omtalt i forrige afsnit, inddeles i to grupper. Den ene gruppe består af personer, der er kommet i arbejde, og hvor sygedagpengene altså er erstattet af arbejdsindkomst. Den anden gruppe af selvforsørgende indeholder personer, som ikke er kommet i beskæftigelse. Personerne er fortsat syge, men endnu ikke er færdigudredte. På det tidspunkt, hvor de falder for varighedsbegrænsningen, er der derfor ikke kommet en afklaring på, om de kan passe et job, skal have førtidspension etc. Såfremt disse ikke opfylder kravene til kontanthjælp, f.eks. på grund af formue eller ægtefællens indkomst, vil de indgå i gruppen af selvforsørgende. Denne sidste gruppe af personer står således helt uden indtægt, efter at de er faldet for varighedsbegrænsningen.

For at undersøge hvor mange personer, der ender uden indkomst efter ophør af sygedagpengere retten, er der foretaget en samkøring mellem DREAM-databasen og Danmarks Statistiks oplysninger om erhvervsindkomst. I analysen er det undersøgt, hvor stor arbejdsindkomst de personer, der var selvforsørgende, havde i det efterfølgende indkomstår. 2007 er det seneste år, hvor der foreligger data om arbejdsindtægten. Nedenstående tabel 5 viser arbejdsindtægten i 2007 for de personer, der faldt for varighedsbegrænsningen i løbet af 2006 og som overgik til egenforsørgelse.

Tabel 6. Personer ,der faldt for varighedsbegrænsningen i 2006, og som overgik til egenforsørgelse ,fordelt på arbejdsindtægt i 2007.

Indkomst år	Arbejdsindkomst. Personer (%)			
	0-50.000 kr	50.000 – 150.000 kr.	150.000 kr. +	I alt
2007	686 (38 %)	190 (10 %)	946 (52 %)	1822 (100 %)

Kilde: DREAM og Danmarks Statistik

Tabel 6 viser, at i alt 1822 personer, som i 2006 faldt for varighedsbegrænsningen, overgik til egenforsørgelse. Af disse var der 686, svarende til 35%, der havde en arbejdsindkomst på under 50.000 kr i det efterfølgende indkomstår. I 2005 og 2006 var der hhv. 593 og 696 personer, der overgik til egenforsørgelse og som i det efterfølgende år havde en egenindkomst på under 50.000 kr. Det må således skønnes, at årligt er ca. 700 personer, som falder for varighedsbegrænsningen, men som ikke kommer i arbejde, og som heller ikke får kontanthjælp eller anden form for offentlig forsørgelse.

De 700 er dog formentlig et minimums tal. Opgørelsen af arbejdsindkomst vedrører således kalenderåret efter, at sygedagpengene er ophørt. Det kan tænkes, at en del personer er blevet afklaret i løbet af det foregående år, hvor de faldt for varighedsbegrænsningen, og derefter kommet i beskæftigelse . Disse personer vil i en periode have været uden forsørgelse og arbejdsindkomst.

Bilag I Forsørgelsesstatus på forskellige tidspunkter efter bortfald af sygedagpenge

Tablel I 1. Forsørgelsesstatus efter bortfald af sygedagpenge for dagpengesager påbegyndt i 2007

Forsørgelsesstatus:	1 uge
Andet	156
Ledighed	541
Fleksjob	307
Sygedagpenge	0
Førtidspension	412
Kontanthjælp	412
Forrevalidering og revalidering	437
Øvrige kommunale ydelser	358
Øvrig tilbagetrækning	21
Død- udvandret	71
Selvforsørgelse	2359
Antal sager i alt	5074

Note: Omfatter kun sager afsluttet frem til uge 48 2008.

Tablel I 2. Forsørgelsesstatus efter bortfald af sygedagpenge for dagpengesager påbegyndt i 2006

Forsørgelsesstatus	1 uge	26 uger	52 uger
Andet	177	311	342
Ledighed	604	376	250
Fleksjob	289	370	414
Sygedagpenge	0	308	438
Førtidspension	461	465	495
Kontanthjælp	344	381	368
Forrevalidering og revalidering	412	331	244
Øvrige kommunale ydelser	343	245	194
Øvrig tilbagetrækning	30	48	75
Død- udvandret	70	112	144
Selvforsørgelse	2110	1893	1876
Antal sager i alt	4840	4840	4840

Tabel I 3. Forsørgelsesstatus efter bortfald af sygedagpenge for dagpengesagerpåbegyndt i 2005

	1 uge	26 uger	52 uger	104 uger
Andet	147	256	268	298
Ledighed	620	547	392	144
Fleksjob	395	477	495	531
Sygedagpenge	0	291	474	531
Førtidspension	685	713	752	849
Kontanthjælp	370	396	365	307
Forrevalidering og revalidering	552	399	296	194
Øvrige kommunale ydelser	315	255	211	147
Øvrig tilbagetrækning	22	44	64	121
Død- udvandret	79	132	181	249
Selvforsørgelse	1822	1497	1509	1636
Antal sager i alt	5007	5007	5007	5007

Tabel I 4. Forsørgelsesstatus efter bortfald af sygedagpenge for dagpengesagerpåbegyndt i 2004

	1 uge	26 uger	52 uger	104 uger
Andet	146	223	242	270
Ledighed	589	533	425	205
Fleksjob	370	469	516	525
Sygedagpenge	0	244	362	478
Førtidspension	667	676	707	836
Kontanthjælp	359	411	359	336
Forrevalidering og revalidering	536	431	336	199
Øvrige kommunale ydelser	431	341	302	231
Øvrig tilbagetrækning	27	51	88	127
Død- udvandret	78	131	166	228
Selvforsørgelse	1542	1235	1242	1310
Antal sager i alt	4745	4745	4745	4745

Tabel I 5. Forsørgelsesstatus efter bortfald af sygedagpenge for dagpengesagerpåbegyndt i 2004

	1 uge	26 uger	52 uger	104 uger
Andet	124	204	218	238
Ledighed	610	567	479	285
Fleksjob	385	479	514	597
Sygedagpenge	0	243	388	421
Førtidspension	679	684	718	822
Kontanthjælp	334	412	369	326
Forrevalidering og revalidering	519	416	346	256
Øvrige kommunale ydelser	380	334	285	205
Øvrig tilbagetrækning	18	40	65	132
Død- udvandret	80	141	180	242

Selvforsørgelse	1577	1186	1144	1182
Antal sager i alt	4706	4706	4706	4706